

ANUL IV
26 IV 1935

Redacția și Administrația:
BUCUREȘTI
Calea Victoriei No. 5
TELEFON 0/50-19

Victoria

16 PAGINI 2 L E F

Director și proprietar:
MARTON HERTZ
Redactor-coresponsabil:
STEFAN A. MĂȚ

ZIAR COTIDIAN CU ULTIMELE NOUȚĂȚI ȘI ȘTIRI LITERARE

DŢHOVNICUL + SATĂNEI

Mai toată ziua, Kassayné bea rachiu, cafea neagră sau își dădea în cărți (pag. 133).

Admiratorii lui == == PANAIT ISTRATI

pot avea bustul său, în schimbul sumei de Lei 500
adresându-se

Editurii IG. HERTZ, București I, Cal. Victoriei 5

LEGEA CONVERSIUNII

Ce trebuie să facă datornicii

**până la scadența
de 15 Mai 1935 ?**

Indrumări practice de

Avocat S. B. Faibes

Lei 15 la toți librarii și depozitarii de ziare.
Depozitul general Editura IG. HERTZ,
București I, Calea Victoriei No. 5

Chira Chiralina

Capo-d'opera regretatului

Panait Istrati

apărută în vol. 85 din

„Colecția celor 15 Lei“

se află de vânzare la toți librarii și vânzătorii de ziare.

Inst. de Arte Grafice *Eminescu*, S. A., str. Saligny 2

Coriolan își ridicase mâinile împreunate spre cer și ochii îi se umeziră de lacrimi de durere.

Apoi, făcu încă un pas spre prăpastie, dar nu avu curajul să se aplece peste gura ei căscată și înspăimântătoare.

Horia înțelese pricina acestei șovăieli și cu blândețe, îl dădu pe Coriolan la o parte și se apropiă el, cu făclia în mână, de abis.

Nicolae Ursu încercă să lumineze besna de nepătruns ce domnea în prăpastie. Dar razele făcliei, oricât erau ele de puternice, nu luminară decât o adâncime de vreo zece picioare.

Mai departe se întindea iarăși împărăția parcă nesfârșită a întunerecului.

— Ilinca! — strigă el în abis — Ilinca!

Apoi așteptă. Nu aștepta un răspuns din partea fetei, care ar fi putut cădea în prăpastie, căci gândul acesta îl îngrozea și pe el și nu-l socotea cu puțință.

El aștepta însă ecoul propriului său glas.

Acest ecou însă nu veni.

Atunci Horia se întoarse spre Coriolan și vru să-i spună că acolo nu putea să fie fata, când deodată, din adâncime, cineva strigă slab, cu un sunet nefiresc:

— Ilinca... Ilinca!

Horia se speria atât de tare, încât sări un pas înapoi.

— Cine... Cine.... — bălgui el.

— Nu te speria, frate — murmură Coriolan, clătinând rîst capul. — Este ecoul propriului tău glas.

— Ecoul... glasului meu? — îngână Horia. — Dar atunci... atunci prăpastia aceasta...

— Da, așa este! — întregi voinicul — prăpastia aceasta este de o adâncime înfiorătoare. Trebuie aproape un minut, până când sunetul ajunge în fundul ei și se înapoiază. Un om care cade în ea, moare de zece ori pe drum, înainte de a ajunge în fund. Tocmai de aceea... tocmai de aceea mă paște

nebunia, când mă gândesc că biata Ilinca ar putea...

— Taci, frate, alungă-ți din minte asemenea grozăvii! — îl întrerupse Horia, pe care-l trecu un fior rece. — Ilinca nu a căzut în prăpastie. Nicio urmă nu dovedește aceasta, niciun picior omenesc nu pare să fi trecut pe aici înaintea noastră.

— Asta este și singura mea mângâiere — murmură voinicul, pe care torturile la care îl supusesese sângerosul Szomoroky, nu-l chinuiseră așa, după cum îl chinuia acum dispariția Ilincăi. — Dar vezi... mai e un tunel... Acolo... acolo de nu ar fi pornit!

— Să mergem și acolo! — zise Horia, căutând ca glasul lui să fie cât mai sigur, pentru a nu mări și mai mult bănuiala voinicului.

Amândoi porniră înapoi, se întoarseră în peșteră, iar pe urmă intrară în cel de al doilea coridor.

Acesta era aproape la fel cu cel dintâi. Și aici, la vreo sută de pași de peșteră, dădură peste o prăpastie, tot atât de feroasă, tot atât de drăcească prin înfățișarea ei, ca și cea dintâi.

Aici însă, urma pașilor Ilincăi nu mai putea fi cercetată, deoarece cineva, sau poate chiar mai mulți, umblaseră pe acolo, pământul fiind aproape bătătorit.

Cu toate că nici în întunecimea de nepătruns a abisului nu putea nădăjdui să vadă ceva, totuși, Horia luminează prăpastia.

Dar cum nu văzuse la prima prăpastie la o adâncime mai mare de zece pași, tot astfel privirile lui nu putură străbate nici aici mai departe.

Strigă numele Ilincăi și ecoul veni înapoi parcă și mai târziu decât întâia oară.

Se întoarse spre a-i spune lui Coriolan că nici aici nu se zărește nimic și-l văzu pe voinic căzut lângă perete, cu capul în mâini, șiroaie de lacrimi prelingându-i-se printre degete.

Acela care nu se văitase când călăul îi sfâșiasse rana abia închisă, acela care nu scosese decât un geamăt surd, atunci când Ioșka îi presărase un pumn

de sare peste carnea vie, sângerândă, acela, care fusese gata să înfrunte cu seninătate chiar și grozăvia turnării plumbului topit, peste rana-i deschisă, plângea cum cu lacrimi amare, dovedind încă odată că durerea cea mai mare nu este aceea, pe care o îndură trupul, ci aceea care poate chinui sufletul.

Sunt oameni, cari îndură să li se sfâșie carnea de pe trup, cari nici nu scrâșnesc, când li se taie o mână, un picior. Dar tocmai acești oameni sunt

mai doborâți de durerile sufletești. Și este firesc, deoarece aproape întotdeauna o fire dâră, voinicească, este însoțită de un suflet simțitor, de o inimă pe care loviturile soartei o încearcă mai mult.

Durerea lui Coriolan îl impresionează și pe Horia atât de tare, încât el nu îndrăzni să îngâne vreo vorbă de mângâiere, vreun cuvânt dătător de speranțe.

— Numai aici... în noaptea veșnică a acestei fioroase prăpastii poate să fie — gemu voinicul într'un târziu. — Scara de frânghie era ridicată, dovedă că n'a părăsit peștera în lipsa noastră... Săr-

mana.... sărmana mea Ilinca.... ce gând ți-a mureptat pașii spre prăpastie?... Ce duh rău te-a mânăț spre această moarte sigură?... Și Tu, Doamne, Tu, care vezi și auzi toate, cum de ai putut îngădui ca o făptură atât de blândă, atât de nenorocită ca ea, atât de fermecătoare, să-și găsească o moarte atât de înfiorătoare, tocmai atunci, când nimic nu mă mai împiedeca să fiu alături de ea, când brațul meu putea să-i fie sprijin și scut în viață?... Sau ți-ai întors cu totul fața de la tot ce este românesc și ai hotărît pieirea noastră?... Dacă asta îți este vrerea, atunci nimicește-ne pe toți, deodată, dar nu ne pierde așa, pe rând, căci asemenea chinuri sunt vrednice de iad, dar nu de bunătatea pe care credința noastră ne-a învățat să o găsim la Tine.

În clipa aceea se stârni un vânt puternic, atât de puternic, încât aproape că-l răsturnă pe Horia de pe picioare și sub suflarea lui făclia se stinse.

În întunerecul de mormânt ce cuprinse tunelul, se ivi o luminiță, aceeași licărire albăstrie-verzuie, pe care o văzuseră Ilinca și Horia în ajun, iar o voce ca din altă lume, răsună impunător:

— Nu cărți împotriva Domnului, fiule! Adu-ți aminte că nimic nu se întâmplă pe pământ, fără vrerea Celui de Sus. Iar vrerea Celui de Sus nu este să-i nimicească pe cei buni și drepti, ci să-i oțelească pentru luptele cărora i-a hărăzit și din care vrea să-i scoată învingători.

„Dealtfel, Ilinca nu a căzut în prăpastie. Noi știm aceasta. Dacă nu este în peșteră, însemnează că, sau a coborât de bună voie, sau a fost ademenită de cineva. Acesta fiind adevărul, caut-o afară din peșteră, caut-o prin pădure, prin împrejurimi. Sfațul nostru îți poruncește chiar să faci aceasta, deoarece Ilinca nu trebuie să piară, chiar dacă ar fi să piară toată suflarea ungurească de pe pământul vechii Dacii.

Stăpânește-ți deci slăbiciunea, fiule! Lacrimile sunt pentru teamă, iar nu pentru bărbăție și mai pu-

tin pentru bărbați hărăziți să joace rolul pe care tu trebuie să-l joace. Fii curajos, căci numai curajoșii pot ajunge la isbânzi și izbândind, vei cunoaște o îndoită fericire: aceea a dragostei și aceea a împlinirii unui rol măreț, în viața obijduitului popor românesc.

Cuvintele misterioase fură ca un bursan pentru inima sângerândă a voinicului. Vestea că Ilinca trăia — căci era firesc să trăiască, de vreme ce nu căzuse în prăpastie — îl învioră, cum înviorază soarele florile ce au stat multă vreme la întunec.

El se sculă de lângă perete și cu glas tremurând de emoție zise:

— Fii binecuvântată, Lumină Vie, pentru curajul și nădejdea pe care cuvintele tale le sădesc în sufletul meu. Imi porunciți s'o caut pe Ilinca și s'o găsesc. Voiu face aceasta cu îndoită râvnă. Voiu face aceasta, nu numai fiindcă voi imi porunciți, ci fiindcă dragălașa copilă este inimii mele mai dragă decât aerul pe care-l respir, mai scumpă decât lumina de care ochii mei au nevoie pentru a vedea.

— Să nu-ți fie însă mai scumpă decât tanta măreată la care trebuie să lucrezi, pentru binele poporului românesc! — îl întrerupse vocea misterioasă. — Caută de împacă dragostea de ființa scumpă cu dragostea de neam, niciuna să nu fie mai tare decât cealaltă, ci să se întrească una pe alta, să se desăvârșească.

„Și acum, să ne întoarcem la tine, Nicolae Ursu, poreclit de popor Horia! Indeplinit-ai porunca pe care ți-am dat-o? Ai adus hârtiile după care te-am trimis?

— Nul — răspunse Horia, încurcat și în câteva cuvinte istorisi ce i s'a întâmplat, făgăduind să nu se astâmpere, până când nu va pune mâna pe documentele ce se găseau în mâinile lui Petre Cara.

— E trist că nu ai smuls hârtiile prețioase din mâinile lui Cara! — făcu tainica voce. — Este mai mult decât lăudabil însă că ai alergat în ajutorul lui Criolan. Această faptă a ta prețuiește înaintea no-

stră tot atât, ca și când ți-ai fi îndeplinit însărcinarea. Caută însă de acum înainte să dai de Cara, spre a-i lua hârtiile. Și drept răsplată pentru curajul cu care ai alergat în ajutorul lui Coriolan, îți spun acum că aceste hârtii, care astăzi se găsesc în mâinile lui Petre Cara și pe care contesa Szomoroky ar dori mult să le aibă, au o însemnătate cu totul deosebită și pentru tine. Nu șovăi deci de a face tot ce-ți stă în putință pentru a ajunge la ele și a ni le aduce aici.

„Dealtfel, aceste hârtii sunt în legătură și cu Ilinca, a sa că, ținuta pe care trebuie s'o urmărești tu, frate Horia, este aproape aceeași cu ținuta urmărită de Coriolan. Vei merge deci mână în mână, ajutându-vă unul pe altul.

„Acum, Cel de Sus să vă aibă în paza Lui.

— Încă o întrebare, Lumină Vie! — strigă Coriolan. — Împreună cu fratele Horia, în ajutorul meu a alergat și Oanea, iobag din Galda. Este un om de inimă, bun Român și l-am adus în Peștera Petrarănești, deoarece în urma ajutorului dat mie, nici el nu mai poate rămâne în sat. Ce să fac cu el?

— Sfatul Luminilor celor Șapte Vieți îl cunoaște pe Oanea și știe că e bun Român. Bine ai făcut că l-ai adus în peșteră, pentru a nu cădea pradă mâniei Năpârcii. Deocamdată însă, nu-i vei desvălui mai mult decât știe. Ține-l alături de tine, întrebuințează-l după cum vei crede de cuviință, dar să nu-i spui nimic despre ceea ce se pregătește și ceea ce nu te-am împuternicit până acum să le spui, decât lui Horia, Cloșca și Crișan.

„Dacă ți se întâmplă să mai găsești oameni cu sufletul neîntinat și cari se află în primejdie de a cădea pradă vampirului din Galda, ia-i pe lângă tine, căci în curând ceasul cel mare va suna și atunci vom avea nevoie de cât mai mulți adevărați viteji.

„Nu uitați însă, nici tu Coriolan, fiule și nici tu, frate Horia, că taina celor ce se petrec în această peșteră trebuie să rămână sfântă înaintea voastră

și mai ales tu, Horia, trebuie să știi că dincolo de prăpastia care se cascadează la picioarele tale se întinde împărăția Morții. Prăpastia aceasta desparte viața de moarte și toți aceia, cari ar isbui vreodată s'o treacă, mor!

„Îți spun acestea, pentru că dorința de a ști, curiozitatea, să nu te mănânce vreodată să încerci a trece prăpastia care duce în Impărăția Morții. E greu, e aproape cu neputință să o treci, dar mintea omului este născocitoare și ajunge să săvârșească fapte, care par cu neputință. Răsplata îndrănelii tale în cazul când ai reuși, ar fi că ai alerga în brațele morții veșnice.

„Acum, Dumnezeu să vă călăuzească pașii! Lumina albastră-verzuie se stinse și besna cea mai desăvârșită se lăsă din nou asupra celor doi voinici.

Coriolan scăpără amnarul, aprinse din nou făclia și însoțit de Horia se înfioară în peșteră, de unde avea de gând să pornească îndată în căutarea frumoasei sale Ilinca.

Dar unde o va căuta? Nu știa nimic despre felul în care dispăruse, nu bănuia măcar, dacă plecase de bună voie, sau dacă cineva o ademenise, descoperind astfel și taina peșterii și primejduind chiar și propria lor siguranță.

Dar cu toate că era obosit din cauză chinurilor îndurate și din pricina luptei de la castel, el nici nu se gândi să se lase odihnei, ci porni îndată să îndeplinească porunca Sfatului Luminelor vieții celor Șapte și porunca inimii sale.

28. — Doamna Kassay.

La Alba Iulia, pe Ulița Cetății, nu departe de poarta din spre miazănoapte, locuia pe vremea aceea văduva Rozsi Kassay, fosta soție a unui hangiu bine cunoscut.

După moartea soțului ei, Rozsi mai ținu hanul

vreo doi ani, apoi se lăsă de el, deoarece slugile o furau grozav.

În schimb ea făcu altceva, pentru a câștiga bani. Transformă casa, din sălile mari făcu mai multe odăi, le mobilă cu oarecare lux și le închirie astfel, bogătașilor din oraș, cari aveau nevoie de două trei ori pe săptămână, de o cameră dosnică, unde să se întâlnească cu amantele lor.

Pentru acest scop murdar casa doamnei Kassay era și foarte bine așezată.

Ea se găsea în oraș, totuși era așezată pe o stradă puțin umblată, încât mușteriii puteau să intre în casă, fără să le fie teamă că vor fi văzuți.

Afară de asta, casa însăși era înconjurată de un zid înalt, care o făcea asemenea unei cetăți, unde nepoftiții nu puteau pătrunde și nici spiona.

Poarta înaltă, veșnic încuiată — la care însă aveau chei toți mușteriii, pentru a putea intra ori când — dădea într'un gang întunecos, în care cu greu puteai recunoaște pe cineva, chiar și în plină zi. Chiar în acest gang, de o parte și de alta, se deschideau șase uși. Erau ușile odăilor pe care doamna Kassay le închiria în scopul amintit mai sus.

Așa dar clienții fostei hangioaice nu trebuiau să meargă până în curte, sau să umble pe lungi coridoare, pentru a ajunge la odaia lor, în care timp ar fi putut fi văzuți de alți mușterii cari tocmai plecau.

De îndată ce intrau pe poartă, ei puteau să se socotească la adăpost de priviri nechemate.

Afară de asta, pentru mușterii din lumea mare, doamna Kassay mai avea și o altă intrare și mai dosnică și mai mascată, prin fundul grădinii, care dădea în altă stradă.

Pe porțița acestei grădini era atârnată o tablă, pe care de ani de zile se putea citi că grădina este de vânzare.

Asta, pentru ca mușterii cari ar fi fost văzuți

întrând acolo, să poată spune că au venit să vadă grădina, pe care eventual ar cumpăra-o.

Chiar din poarta grădinii și până la gangul pe care erau așezate odăile cu pricina, ducea o aleie foarte deasă de brazi tunși verzi și vara și iarna. Pe această alee servitorimea nu avea voie să umble, așa că, mușteriii puteau intra în casă fără să fie văzuți chiar de nimeni.

Firește că în asemenea împrejurări odăile doamnei Kassay erau foarte căutate și cum pe vremea aceea Alba Iulia era capitala Ardealului, unde era adunată toată nobilimea ungurească, văduva hanului făcea afaceri mai strălucite decât cu hanul.

Cele șase odăi mobilate îi dădeau putința lui „Kassayné“*), cum i se spunea pe ungurește, să stea toată ziua cu mâinile în sân, să bea rachiu de pere și cafea neagră și să-și dea în cărți.

Ce mai voia femeia aceasta bătrână, și cu sănătatea mâncată de alcool, să știe despre viitorul ei, numai Dumnezeu ar fi putut spune. Ea însă își dădea în cărți neconținut, căutând să scruteze tainele viitorului, oftând, când așezarea cărților îi prevestea, după tălmăcirea ei, ceva neplăcut, ochii înseninându-i-se și mai golind un pahar de rachiu de pere, când soioasele cărți spuneau că va primi vreo veste bună.

În seara aceea Kassayné ședea iarăși în fața cărților întinse și golea pahar după pahar din rachiu auriu, de pere.

De data aceasta însă, bătrâna bea de necaz.

— Femeie de verde, înlăcrimată, în casă la mine, alături de el! — mormăi ea, apoi numărul șapte cărți, urmă:

„Asul de ghindă... foc... nenorocire!**) Una, două, trei, patru, cinci, șase, șapte... Opt de roșu... de la drum... Sfinte Antoane, ce nenorocire îl paște cu femeia de verde, cu care pare să fie la drum?... Dar cad amândoi în casă la mine!... Să fi înebunit?...

*) Kassayné înseamnă soția lui Kassay.

**) În cărțile ungurești.

Bătrâna clătină capul, se uită speriată și îndobitocită la cărțile pe care le înșirase în fața sa, apoi umplu din nou paharul și tocmai voia să-l ducă la gură, când un sgomot o făcu să se oprească cu paharul la gură.

Cineva bătea furios în poartă.

Kassayné așază paharul pe masă și ieși în curte, unde se întâlnește cu servitorul, care tocmai voia să se ducă la poartă, să vadă cine bate atât de furios.

— Vezi cine este, Gyula!

— Am auzit hurea unei căruțe, stăpână! — răspunse servitorul.

— Dracul să-l ia! — mormăie bătrâna. — Trebuie să fie iar vreunul, care n'a mai fost de zece ani la Alba Iulia și crede că tot mai ținem hanul. Spune-i să-și deschidă ochii altădată și să se uite că nu mai atârână de zid coada de cal.

Cu aceste cuvinte Kassayné se întoarce în odaie, iar servitorul se duse la poartă să-l poștească mai departe pe acela, care fără îndoială că era în căutarea unui han.

Bătrâna se așază din nou la masă, dădu pe gât paharul de rachiu de pere și se pregătea să-și reia ghicitul în cărți, când deodată sări de pe scaun, bombănind furioasă:

— A înnebunit, Gyula?... Ce însemnează asta?

În grabă, bătrâna vărsă sticla de rachiu peste fața de masă, dar nu se sinchise de asta, ci se repezi afară, unde tăbări cu gura pe servitorul care lăsase căruța să intre în curte.

— Dobitocule — strigă Kassayné, furioasă — nu ți-am spus să nu mai dai drumul înăuntru căruței? Ce este aici, han? Deschide poarta și ia caii de căpăstru, căci dacă nu, te ia pe tine...

Mai încet, mai încet, Kassayné, căci eu sunt! — strigă atunci o voce răgușită din căruța acoperită cu coviltir.

— Petre! — murmură bătrâna și ochii ei în-

roșiți de băutură voiau parcă să-i iasă afară din orbite. — Tu, Petre, cu căruța?... Dar când ai mai venit tu cu căruța?

— Acum! — răspunse Petre Cara, căci el era omul carec oborî din căruța și se îndreptă spre bătrână.

Aceasta deschise larg brațele, îl strânse pe țaran la pieptul ei și-l copleși cu sărutări.

Mizerabilul se strâmba de scârbă, dar nu se împotrivea.

— Petre, dragul meu... scumpul meu... bine că ai venit! — exclama Kassayné și iarăși îl săruta. — Dară vino în casă... Mai repede... ard de dor să-ți văd ochisorii... să-ți mângâi bucelele...

Între timp, bătrâna îl trase pe țaran cu de-a sila în casă și apropiându-l de sfeșnicul cu lumânări, exclamă, ca în extaz:

— Tot mai frumos te faci, Petre, Petrică, maică! Și iarăși îl sărută pe ticălos.

— Asta mi-ai mai spus-o de o sută de ori, Kassayné! — zise Cara, smulgându-se din îmbrățișările bătrânei, în ai cărei ochi se citea o bucurie fără margini.

— Ți-am mai spus, Petrică, să nu-mi zici Kassayné! — făcu bătrâna măhnită. — E așa de rece, atât de străin. Spune-mi „Mamă Rozsi”, cum te-am rugat.

— Bine, bine! — o întrerupse Petre Cara, plictisit. — Să lăsăm însă astea acum, deoarece vreau să vorbesc cu tine, Mamă Rozsi, poftim, într-o chestiune destul de serioasă.

Chipul fostei hangioaice se posomorî deodată și așezându-se, sau mai bine zis, căzând, obosită, pe scaun, întrebă:

— Mai întâi, vreau să știu eu ceva! Cine este femeia de verde?

Petre se uită mirat la bătrână și încurcat răspunse:

— Dar de unde știi?

— Eu știu tot, Petrică! De mine nu poți ascunde

nîmic! Răspunde-mi, ce este cu femeia aceasta de verde, cu care cazi la drum? Mai mult chiar, ai de gând să mi-o aduci și în casă. Te încurci, nu-i așa? Petre, spune-mi, ce este cu femeia aceasta?

— Ce să fie? — făcu mizerabilul trădător. — O femeie ca toate femeile. Ba nu-i ca toate, căci e frumoasă, de stă soarele în loc să se uite la ea.

Bătrâna strâmbă din nas și privirile ei deveniră mânioase.

— Și... ce cauță femeia aceasta în casa mea?

— întrebă Kassayné, cu o răceală de ghiață.

— La naiba, Mamă Rozsi, dar ești dracul gol, dacă știi și asta! — exclamă ticălosul, rîzînd.

— Cum?... Ce?... Nu cumva.. nu cumva ai și adus-o și e... în căruță?

— Ba tocmai așa este! E în căruță și în curînd ți-o voi arăta, să vezi și tu dacă nu-i frumoasă. Mai întîi însă, aș vrea să stăm puțin de vorbă, fiindcă lucrurile au luat o întorsătură, care pentru mine poate avea urmări grozav de bune, dar și grozav de rele.

— Dacă te ții de muierea aceasta de verde,

urmările vor fi grozav de rele pentru tine! — zise bătrâna, morocănoasă peste măsură.

— Ți-au spus asta cărțile tale? — întreabă Cara, batjocoritor.

— Da, cărțile mele — făcu Kassayné — și cărțile mele nu mint. Ai văzut că și acum mi-au spus că vei veni și încă însoțit de o femeie de verde?

Cara se întunecă. Intr'adevăr, tot ceea ce proorocise bătrâna se întâmplase. Chiar și acum, ea știuse, mulțumită blestematelor ei cărți, că el va veni însoțit de o femeie de verde.

Dar întunecarea lui nu ținu decât o clipă. În curând nemernicul începu să rădă iarăși batjocoritor și zise:

— Prosti! De unde să știe niște bucăți de hârtie vopsită, ce se va întâmpla?... Dar să nu pierdem vremea cu asta. Ți-am spus că vreau să vorbesc cu tine foarte serios.

— Iar eu vreau să știu ce este cu femeia de verde? — răspunse bătrâna cu încăpățănare.

— Vei afla de îndată ce-mi vei răspunde la întrebări, — zise Cara. — Fiindcă, mai înainte de a-ți spune cum stau lucrurile, trebuie să fii sigur că pot avea încredere în tine.

„Așa dar, Mamă Rozsi, mai întâi de toate, te rog să-mi răspunzi la o întrebare, pe care dealtfel, ți-am mai pus-o de atâtea ori, fără ca tu să mă fi lămurit: Cine ești tu, de ce mă iubești tu, de ce te porți cu mine, cum te-ai purta cu un ilbovnic, și totuși, nu-mi ceri nimic, decât să mă vezi din când în când și-mi dorești să fii fericit, cât mai fericit?

„Când te-am cunoscut, acum vreo opt ani — venisem cu tata, care-ți adusese niște lemne — și când tata ți-a spus că eu sunt Petre, fiul lui, mi-ai sărit de gât și m'ai îmbrățișat și m'ai sărutat, de credeam că mă vei înăbuși și nu te mai sătura! să te uiți la mine.

„Pe atunci nu eram încă decât un băiețandru. Mai târziu însă, când am început să mai înțeleg

și eu rostul lucrurilor, te-am întrebat, ce te face să mă iubești așa? Nu ai vrut însă să-mi răspunzi lămurit, amânându-mă mereu și spunându-mi că va veni o zi, în care îmi vei destăinui secretul acestei iubiri pe care o ai pentru mine.

„Mamă Rozsi, astăzi nu mă mai poți amâna, fiindcă și eu vreau să-ți mărturisesc o taină și n-o pot face, până când nu știu, dacă pot avea deplină încredere în tine.

„Te rog, deci, răspunde-mi acum la întrebarea, la care ani de zile nu ai vrut să-mi dai răspuns.

La fiecare cuvânt al lui Cara fața bătrânei se întuneca mai mult, iar când ticălosul sfârși, Kassayné rămase pe gânduri, privind ca năucă înaintea ei.

Într'un târziu, abia își ridică ea capul și uitându-se la Cara, îi zise, cu voce stinsă:

— Nu, Petrică, încă nu-ți pot spune pentru ce te iubesc atât de mult. La mijloc este o taină, pe care nu a venit încă timpul să ți-o desvăluiesc... O vei afla, cândva... acum însă, nu se poate încă!

— Dracul să te ia de hârcă bătrână, cu taina ta cu tot! — se gândi Petre, și de necaz, lovī atât de tare cu pumnul în masă, încât paharul de rachiu se răsturnă.

Cu voce tare, el urmă:

— La naibă, Kassayné... adică Mamă Rozsi, mă iubești, de parcă aș fi ibovnicul tău și nu vrei să-mi spui pentru ce mă iubești așa? Nu ai încredere în mine?

— Încredere în tine am, Petrică — răspunse bătrâna — însă vezi tu, un om și mai ales un om tânăr încă, nu-și poate da seamă pe deplin de seriozitatea anumitor lucruri și adeseori s'a văzut ca pe cineva să-l ia gura pe dinainte, de pildă, la un pahar de vin.

„Or, dacă fără voia ta, ai trăda secretul pe care ți l-aș încredința, eu ar trebui să plec nu numai din Alba Iulia, dar și din țara aceasta.

Cereți mâine numărul 14 tuturor chioșcarilor și
vânzătorilor de ziare — 2 lei exemplarul.